

	ΤΑΞΗ	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	
	ΜΑΘΗΜΑ	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	18-05-2019

Και πρώτα απ' όλα, τι θα πει παράδοση; Είναι τα παιδιά, είναι οι πρόγονοι, είναι συνήθεια, για υποχρέωση; Είναι κάτι που μας παρέχει ασφάλεια, ταυτότητα και σιγουριά, ή εμπόδια, αναστολές και αποθάρρυνση για μια- προς τ' άστρα -εκτόξευσή μας; Πώς είμαστε τοποθετημένοι απέναντι της, είναι Κυρία, παρθένα ή γριά; Και πώς μας φανερώνεται εντός μας; Ιδιαίτερα τούτο τον χρόνο που την γιορτάζουμε κι επίσημα, μας ήρθε ο πειρασμός να θέσουμε το ερώτημα: Τι πάει να πει παράδοση;

Στις μέρες μας πολύ γιορτάζονται τα «παραδοσιακά» και προστατεύονται όχι μόνο απ' τις αρχές, αλλά κι από τους συλλόγους, κι από τα γυμναστήρια, κι από τα κόμματα και τις πολιτικές παρατάξεις. Θα' χετε ακούσει πως όλοι σκίζονται να μη χαθεί το πρόσωπό μας, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μας, και δίχως να' χουμε δραχμή αποφασίζουμε τη διατήρηση κάθε σπιτιού και κάθε χώρου, μες στον οποίο κάποιος πρόγονος έζησε, σκέφτηκε ή τέλος πάντων έφτιαξε κάτι. Χώρια που υπάρχουν εκπομπές στην τηλεόραση, στις οποίες καλοδιατηρημένες Κυρίες με οδοντιατρική άρθρωση και συνεχώς δακρύζοντα μάτια, προσπαθούν να μας πείσουν πως κάθε πρόγονος, όλοι οι πρόγονοι, αρκεί να μην είναι κάποιος ζωντανός, υπήρξαν όλοι τους υπέροχοι, γενναίοι και εθνικοί. Και δεν χωράνε αυτά αμφισβήτηση και κριτική. Αποτελούν παράδοση εθνική. Και όλα αυτά μας συντηρούν τα τελευταία δέκα χρόνια, σε ένα εκτυφλωτικό πανόραμα με μολυσμένο αγέρα, μες στον οποίο κινούμεθα όλοι μας, ανώνυμοι κι επώνυμοι, για να συνθέσουμε τελικά μια καινούρια και συγχρονισμένη εθνική φυσιογνωμία, κατάλληλη για αφίσες και για αναγνωστικά σχολείων κατωτάτης εκπαίδευσης. Έτσι, λέμε, θα μπούμε στην αιωνία Ευρώπη, Ενώ άλλοι φωνάζουν πως έτσι θα εξαφανιστούμε μες στη μεγάλη Ευρώπη. Σημασία έχει πως είτε χαθούμε, είτε χωθούμε, θα' μαστέ μέσα στην Ευρώπη. Κι όσο για την φυσιογνωμία, ας αρκεστούμε στην απλή Μεσογειακή. Η ημιμαθής **προσήλωση** των νέων μας στα «παραδοσιακά» και η χρήση των στοιχείων τους ανεξέλεγκτα, μαζί με τις «φιλότιμες προσπάθειες» των «ειδικών καλλιτεχνών του σήμερα» να συνυπάρξει ο Μάρκος Μπότσαρης με τον Γκεβάρρα, περιέχουν, αν όχι κίνδυνο, τουλάχιστον κάτι σαν γελοιοποίηση και μια καχυποψία για την εύκολη παρουσία της παράδοσης στα πόδια μας. Συγχρόνως δε, αποτελεί κι **αναστολή** για κάθε σοβαρότερη προσπάθειά μας να βγούμε από το αδιέξοδο των καιρών, σαν σύνολο, σαν έθνος και σαν άτομα.

Γιατί, να πούμε την αλήθεια, η αφελής υπενθύμιση της εκ παραδόσεως αρετής μας και της παραδοσιακής γραφικής ιδιοτυπίας μας, αν δεν προκαλεί θυμηδία, τουλάχιστον ενισχύει τον τουρισμό, είναι εμπορεύσιμη, που λένε, και στοχεύει στο να ενισχύσει το εθνικό μας φρόνημα. Άλλο, αν με το εμπόριο του γραφικού εκπορνεύεται η εθνική μας ευαισθησία και με την συνεχή πλύση εγκεφάλου περί του εθνικού, **διαβρώνεται** η ψυχικότητά μας και η πνευματική αντοχή μας. Αλλά τι γίνεται με την αυθαιρεσία των ασυμβίβαστων και επαναστατημένων νεολαίων, που ανακαλύπτουν απαίδευτες προεκτάσεις ηρώων και γεγονότων του καιρού μας μέσα στην τοπική παράδοση; Πώς να αντιδράσει κανείς στις αφελείς δια λόγου ερμηνείες των ποιητικών κειμένων, και στην ακόμη αφελέστερη μουσική τους κάλυψη; Κι όμως όποιος σκέπτεται και όποιος έχει τουλάχιστον την πρόσφατη συνέχεια του τόπου μέσα του, είναι σε θέση ν' αντιληφθεί πως το μόνο που δεν μας χρειάζεται πια είναι το γραφικό, η παράσταση, οι **αλλοτινές** συνήθειες. Γιατί όλα αυτά δεν μας ενώνουν με τους προγόνους μας, αν δεν τους έχουμε ήδη μέσα μας, τοποθετημένους ανεξίτηλα.

... Έτσι σήμερα ζούμε την τόσο συγκεχυμένη σχέση μας με την παράδοση. Όλα τα θεωρούμε απαραίτητα, για να μπορέσουμε στο μέλλον να συμπληρώσουμε πιστοποιητικά καταγωγής. Κι ακούγεται παντού το κάπως φαρισαϊκό μας αίτημα. Η Ταυτότητα. Να μην χάσουμε την εθνική μας ταυτότητα. Αλλά κανείς δεν επιχειρεί να **διευκρινίσει** ποια στοιχεία ακριβώς συνθέτουν την ταυτότητά μας, για να φροντίσουμε να τα μαζέψουμε και να την προφυλάξουμε επιμελώς μέσα σε πλαστική ή δερμάτινη θήκη. Και τέλος, μας είναι πράγματι απαραίτητη, με τα στοιχεία του παρελθόντος; Αρχίζω επίσης ν' αμφιβάλω.

Κείνο που νιώθω σίγουρα μέσα μου είναι μια φυσική **απέχθεια** σε ό,τι χρειάζεται παράσταση, σε ό,τι γραφικό. Δεν με ενδιαφέρουν οι συνήθειες το πατέρα μου και των λοιπών συγγενών, παρά μόνο στο ποσοστό που συντηρούνται μέσα μου και μ' εξυπηρετούν στο σήμερα. Κι αν αυτό που περιέχω είναι μια ένδειξη ελληνικής παράδοσης, τότε καλώς να υπάρξει. Γιατί δεν μου αρέσει να παριστάνω τον πολύ Έλληνα. Θέλω να είμαι όσο είμαι. Καιρός είναι η έννοια Έλληνας να δώσει τη της στην έννοια άνθρωπος. Και τότες πιστεύω πως θα συνδεθούμε με μια πιο βαθιά παράδοση που, κατά σύμπτωση, είναι κι αυτή γνησίως ελληνική.

[Διασκευασμένο κείμενο του Μάνου Χατζιδάκι, από την έκδοση-συλλογή των κριτικών κειμένων του με τίτλο

Ο καθρέφτης και το Μαχαίρι, εκδόσεις Ίκαρος, 1988, έκτη έκδοση:2008]

Παρατηρήσεις

A. Να γραφεί η περίληψη του παραπάνω κειμένου (100 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να χαρακτηρισθούν ως Σωστές ή Λανθασμένες οι παρακάτω προτάσεις:

- Το «παραδοσιακό» υποστηρίζεται από πολιτικές οργανώσεις και από ποικίλου είδους συλλόγους
- Τα Μέσα μαζικής ενημέρωσης προβάλλουν έναν υποκριτικό σεβασμό για το παρελθόν.
- Σκοπός είναι να εισέλθουμε και να παραμείνουμε στην Ευρώπη ασχέτως αν χάσουμε την παράδοσή της ή αν σε αυτή επέλθει αλλοίωση
- Ο τρόπος που αντιμετωπίζουν οι νέοι την παράδοση και οι πνευματικοί άνθρωποι αντίστοιχα ενέχει στοιχεία γελοιοποίησης και καχυποψίας.
- Η παράδοση ευνοεί τον τουρισμό στον οικονομικό τομέα.

Μονάδες 5

B2. Τι επιδιώκει ο συγγραφέας με τη χρήση ερωτήσεων στην πρώτη παράγραφο του κειμένου;

Μονάδες 4

B3. Να επισημάνετε τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στην 3η παράγραφο του κειμένου Τι δηλώνει η καθεμία από αυτές;

Μονάδες 4

B4. «Παραδοσιακά», «φιλότιμες προσπάθειες», «ειδικών καλλιτεχνών του σήμερα». Να εξηγήσετε τη χρήση εισαγωγικών στις παραπάνω λέξεις και φράσεις του κειμένου.

Μονάδες 3

B5. Να προσδιορίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της 1^{ης} παραγράφου του κειμένου και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 3

B6. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: προσήλωση, αναστολή, διαβρώνεται, αλλοτινές, διευκρινίσει, απέχθεια.

Μονάδες 6

B7. Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: αποθάρρυνση, γενναίοι, κατάλληλη, αδιέξοδο, συνδεθούμε.

Μονάδες 5

B8.α) Γιατί στον επίλογο του κειμένου χρησιμοποιεί ο συγγραφέας α' ενικό πρόσωπο;

β) Στο χωρίο «Κι αν αυτό ... στην έννοια άνθρωπος» κυριαρχεί ο μικροπερίοδος λόγος. Τι θέλει να δείξει με αυτό ο συγγραφέας ;

Μονάδες 5

Παραγωγή λόγου

Γ. Σε μία εκδήλωση του πολιτιστικού συλλόγου της περιοχής σου έχεις επιλεγεί να εκφωνήσεις την εναρκτήρια ομιλία στην οποία θα προβάλεις τους λόγους για τους οποίους οι σημερινοί νέοι εμφανίζονται ως αμνήμονες απέναντι στην παράδοση και την ανάγκη προστασίας των εθίμων και των ηθών από τη συνεχή επίθεση που δέχονται στις μέρες μας. Οι προτάσεις σου να είναι όσο το δυνατόν πιο ουσιαστικές (500-600 λέξεις)

Μονάδες 40

ΚΑΘΕ ΤΥΧΗ